

A Kúria elnöke által felállított, a kísértékű perekkel kapcsolatos jogalkalmazási problémákkal foglalkozó konzultációs testület állásfoglalásai

A járásbíróóságok és törvényszékek előtt folyamatban lévő polgári peres eljárások jelentős részét képezik a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) XXVII. Fejezete szerinti kísértékű perek. A bíróságok által e pertípus kapcsán jelzett jogalkalmazási problémák ezért a bíróságokhoz forduló ügyfelek peres ügyeinek nagy részét érintik.

A folyamatban lévő kísértékű perek számára tekintettel a joggyakorlat által felvetett kérdésekre nézve iránymutató megoldási javaslatok kidolgozása vált szükségessé annak figyelembevételével is, hogy 2018. január 1. napjától új polgári perrendtartás lép hatályba.

A Kúria elnöke ezért a kísértékű perekkel kapcsolatos jogalkalmazási problémákkal foglalkozó konzultációs testületet hozott létre, amely a bíróságok által felvetett kérdésekre állásfoglalások kidolgozását tűzte ki célul a jogegység biztosítása érdekében.

Az összefoglaló a bíróságok által jelzett gyakorlati problémákra koncentráló állásfoglalásokat tartalmazza tematizált formában.

I. Perelőkészítés

1. Írásbeli előkészítés – hiánypótlás – jogkövetkezmények

1.1. Ha a felperes a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) 37.§ (3) bekezdése alapján előterjesztett beadványában (előkészítő irat) az érvényesíteni kívántnak megjelölt jog alapjául szolgáló, vagyis releváns tényeket elmulasztja előadni, annak jogkövetkezménye a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 318.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a per megszüntetése.

Nem elegendő, ha a felperes előkészítő iratában csupán azt közli például, hogy a felek között a mellékelt tartalmú szerződés jött létre. Ezzel a bizonyíték-előterjesztési kötelezettségét teljesíti ugyan, a részletes tényállás-előadási kötelezettségét azonban nem. A követelés alapjául szolgáló tényeket ugyanis a felperesnek kell előadnia és nem a bíróságnak kell valószínűsítene vagy a mellékletekből összeállítania: a csatolt mellékletek csak a felperes által állított tények alátámasztására, és nem annak pótlására hivatottak. A felperes által egyébként hivatkozott, csatolható bizonyítási eszközöket pedig elő kell terjeszteni.

A felperes az Fmhtv. 37.§ (3) bekezdésének megfelelően kibocsátott előkészítő irata akkor segíti elő a különleges eljárás szabályainak érvényesülését, ha minimálisan tartalmazza – azt az alperesi magatartást vagy azt az eseményt a magatartás kifejtése, illetve a megvalósulás pontos idejének megjelölésével, amely miatt a felperes a követelését érvényesíti,

– a követelt összeget, amennyiben az különböző tételekből tevődik össze, tételes bontásban. Ezek olyan minimális tartalmi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a bíróság a tárgyalás egyidejű kitűzése mellett a bizonyítási teherről való tájékoztatási kötelezettségének eleget tegyen és az alperes is elő tudja terjeszteni az érdemi ellenkérelmét, a kitűzött tárgyaláson pedig a jogvita érdemi tárgyalására kerülhessen sor.

1.2. Az írásbeli előkészítés szükségessége olyankor is felmerül, amikor a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás folytán perré alakult eljárásban a felperes eleget tesz tényállás előadási és bizonyíték előterjesztési kötelezettségének azonban a kereseti kérelem nem határozott, mert a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemhez képest az előkészítő iratban pl. a tőkén túl kamat fizetésére is kéri kötelezni az alperest anélkül, hogy megjelölné a kamatfizetés kezdő időpontját, mértékét. Tekintve, hogy a per megszüntetésének ilyenkor nincsen helye, a hiánypótlási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezménye az lehet, hogy a bíróság úgy tekinti, hogy a felperesnek pl. kamatkövetelése nincs, kereseti kérelme a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben foglaltakkal egyező.

Az illetékfizetési kötelezettség körében hiánypótlásnak akkor van helye, ha a közjegyző a perré alakulásról szóló végzésében nem jelöli meg összegszerűen a lerovandó illeték mértékét – csupán a peres eljárás illetékének kiegészítésére hívja fel a felet – vagy azt tévesen határozza meg.

1.3. Amennyiben a kötelezett a fizetési meghagyással szemben ellentmondással él, az eljárás perré alakul és a közjegyző a továbbiakban az Fmhtv. 37. §-ában foglaltaknak megfelelően jár el. Az Fmhtv. 37.§ (3) bekezdése szerinti felhívást a közjegyző azzal a figyelmeztetéssel adja ki, hogy ha a fél mulasztása miatt a bíróság a pert megszünteti, a végzésében egyúttal kötelezi a felet a le nem rótt illeték: a peres eljárás illetékének a fizetési meghagyásos eljárás díjával csökkentett összegének megfizetésére. Ezzel szemben a bíróságok (többségében) a per 318. §-a szerinti megszüntetése esetén az illetékkülönbözet megfizetésére nem kötelezik a felpereseket.

A felvetett probléma lényegét az adja, hogy a fizetési meghagyás kibocsátására már sor került, az eljárás a kötelezett ellentmondása folytán perré alakult, azonban a per lefolytatásának akadálya van, mert a jogosult az illetékfizetési kötelezettségének felhívás ellenére nem tett eleget. Ennek jogkövetkezményeként a Pp. 318. § (1) bekezdése a bíróság számára kötelezően a per megszüntetését írja elő.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) a Pp. 318.§-a alapján történő permegszüntetés esetére nem rendelkezik illetékkedvezményről, így az illetékmentességre, vagy a mérsékelt illetékre vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók. Ugyanakkor az eljárást kezdeményező félnek a peres eljárás illetékének megfizetésére való kötelezése is visszas helyzetet eredményezne a per megszüntetésére és arra figyelemmel, hogy a felperesnek jogában áll eldönteni, hogy a kötelezett ellentmondását követően kívánja-e a peres eljárás lefolytatását.

A fentiekre tekintettel ilyen esetekben el kell tekinteni az illeték megfizetésére való kötelezéstől. Szem előtt kell tartani ugyanis azt, hogy analógia (a Pp. 157.§-ához kapcsolódó illetékkedvezmény tekintetében) nem alkalmazható, a felperes a peres eljárás lefolytatását nem kívánja, viszont az eljárás perré alakulására nincs ráhatása.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Gyulai Törvényszék, Nyíregyházi Törvényszék, Pécsi Törvényszék, Tatabányai Törvényszék.

2. Az aktanyomat elkerüli az előkészítő iratot

2.1. A Pp. 318.§ (1) bekezdés a) pontja szerint – a (2) bekezdés figyelembevételével – a bíróságnak nem csak lehetősége, de kötelezettsége is egyúttal, hogy megszüntesse a pert (hatáskör és illetékesség hiányában is), ha a felperes a közjegyző felhívásában foglaltaknak nem tesz határidőben eleget, vagyis nem a felhívásban megjelölt bíróságon terjeszti elő az előkészítő iratát. Ebben az esetben annak a bíróságnak, amelynél tévesen került előterjesztésre az előkészítő irat, az előkészítő iratot meg kell küldenie („egyéb” befejezéssel) annak a bíróságnak, amelyhez az aktanyomat érkezett. E körben szükség esetén vizsgálódnia kell, hogy kiderüljön, melyik bíróságnak küldte meg a közjegyző az aktanyomatot; áttétel elrendelésének nincs helye. A megküldött felperesi előkészítő iratot utóiratként kell kezelni akkor is, ha a permegszüntetésre időközben sor került. Áttételről (tehát „az ügy áttételéről” a Pp. speciális rendelkezéseinek megfelelően) csak az a bíróság rendelkezhetne megalapozottan, amelyikhez az aktanyomat érkezett, de az is csak abban az esetben, ha a Pp. 318.§ (2) bekezdése ezt lehetővé teszi, vagyis a felperes határidőben eleget tesz a felhívásban foglaltaknak (BDT 2011.2586.).

Mindezen nem változtat az, ha a közjegyző felhívása téves volt és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon terjesztette elő a felperes a keresetlevelét. A közjegyzői felhívás tévességét ugyanis a Pp. 318.§ (2) bekezdése értelmében az aktanyomattal rendelkező bíróságnak van módja áttétellel orvosolni, amennyiben hozzá az előkészítő irat határidőben megérkezik. Erről alapvetően a közjegyzői határozat címzettjeként a felperesnek kell gondoskodnia. Tehát a félnek a közjegyzői felhívásban megjelölt bíróságnak kell megküldenie az előkészítő iratát annak érdekében, hogy az majd áttétel elrendelése folytán a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz kerülhessen. Az e körbe eső mulasztás a Pp. 318.§ (1) bekezdése szerint a per megszüntetésére vezet.

Vannak azonban olyan esetek, amikor a közjegyző felhívása nem tartalmazza a konkrét bíróság megjelölését, vagyis azt, hogy az előkészítő iratát a felperesnek melyik bíróságon kell előterjesztenie. Ilyenkor, ha a felperes nem azon a bíróságon terjeszti elő az előkészítő iratát, amelyhez az aktanyomat megérkezik, a fél terhére mulasztás nem állapítható meg, a Pp. 318.§-ában foglalt jogkövetkezmény nem alkalmazható. A gyakorlatban ilyen esetekben a bíróság a pert általában – előkészítő irat előterjesztése hiányában – megszünteti, így a jogkövetkezmény elhárítására csak jogorvoslati vagy igazolási kérelem előterjesztése alapján kerülhet sor.

2.2. Előfordul, hogy a Pp. 318. § (1) bekezdés a) pontja szerinti permegszüntetést követően a jogosult a fizetési meghagyásos eljárásra történő hivatkozással újabb előkészítő iratot terjeszt elő egy másik, a kötelezett lakóhelye szerinti illetékességgel nem rendelkező bíróságon, amely bíróság a beadvány megküldése helyett annak áttételéről rendelkezik a pert jogerősen megszüntető bírósághoz.

A 2.1. pontban kifejtettek ebben az esetben is irányadók, vagyis a Pp. 318. § (1) bekezdése alapján már jogerősen megszüntetett ügyben érkező "előkészítő irat" – függetlenül

attól, hogy az egy másik bíróságról áttételt elrendelő végzés kíséretében érkezett – nem kezelhető másként, mint az adott ügyben becsatolt utóirat. A már befejezett peres eljárásban a per ismételt megszüntetésének semmiképpen sem lehet helye.

A bíróságnak kell döntenie azonban arról, hogy a jogerősen befejezett ügyben utóiratként érkezett beadvány – tartalma – alapján egyebekben miről szükséges a felet tájékoztatni. Ha adott esetben a fél ragaszkodik ugyanis a tájékoztatást követően a beadványa új kezdőiratként történő kezeléséhez, a bíróságnak ennek figyelembevételével kell eljárnia a Pp. 314. § (2) bekezdésében foglaltakat szem előtt tartva.

A problémakört felvetette: Kecskeméti Törvényszék, Pécsi Törvényszék.

3. Idézés jogi képviselő esetén, meghatalmazás csatolása hiányában

A Pp. 70.§ (1) bekezdése értelmében a meghatalmazás akár a per vitelére, akár egyes perbeli cselekményekre szólhat. A (2) bekezdés szerint a per vitelére szóló meghatalmazás a perrel kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményre kiterjed, ideértve a viszontkereset előterjesztését, a biztosítási intézkedéseket és a végrehajtási eljárást, sőt az annak alapján indított kereseteket is. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 26.§ (5) bekezdésében foglaltak szerint pedig az ügyvéd képviseleti jogának korlátozása a hatóság vagy harmadik személy irányában annyiban hatályos, amennyiben a korlátozás magából a meghatalmazásból kitűnik. Az Fmhtv. 10.§ (4) bekezdése kizárja a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemhez, illetve az ellentmondáshoz (beadvány) meghatalmazás csatolását. Azt vagy magára a beadványra kell rávezetni, vagy a beadványnak kell tartalmaznia a meghatalmazottnak azt a nyilatkozatát, hogy az ügyben érvényes és hatályos írásbeli meghatalmazással rendelkezik.

Ha az ellentmondást a kötelezett képviselében eljáró jogi képviselő terjeszti elő, a bíróságnak a jogi képviselőt kell idéznie a tárgyalásra (az általános szabályok szerint) azzal a felhívással, hogy a meghatalmazását csatolja (így abban az esetben, ha a meghatalmazásra nézve az ellentmondás tartalmaz adatot, és egyéb korlátozás annak alapján nem állapítható meg, pl. hogy az csak az ellentmondás előterjesztésére vonatkozik). Meghatalmazás előterjesztése hiányában a későbbiekben a személyesen eljáró felet kell idézni a következő tárgyalásra. A fél és a jogi képviselője együttesen történő idézése nem indokolt, kivéve, ha a fél személyes meghallgatására van szükség.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Gyulai Törvényszék, Kaposvári Törvényszék.

4. Elektronikus kapcsolattartással összefüggő kérdések

4.1. Ha az illeték megfizetésére átutalással, vagy pl. EFER útján kerül sor, a Pp. 394/H.§ (5) bekezdése kapcsán a fizetési meghagyásos eljárást követő peres eljárásra vonatkozó speciális szabályok vagy az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó szabályok alkalmazásának elsődlegessége nem merül fel valós problémaként, mert a Pp. 394/H.§ (5) bekezdésében foglalt kivételek – amikor nincs helye a beadvány elutasításának – nem nevesítik a Pp. 318.§ (1) bekezdését.

A Pp. 394/H.§ (5) bekezdése szerint a beadvány elektronikus úton való benyújtása esetén az illetéket jogszabályban foglalt módon kell megfizetni, a 95.§ (3) bekezdése és a 124.§ (2) bekezdés c) pontja alkalmazásának pedig a beadvány érkezését követő három munkanapon belül nincs helye.

Erre vonatkozó konkrét eljárásjogi szabály hiányában a fizetési meghagyásos eljárást követő peres eljárás során – elektronikus kapcsolattartás esetén – a Pp. 394/H.§ (5) bekezdése nem alkalmazható.

A három munkanapos „moratóriumra” vonatkozó szabály egyebekben nem is adhatna választ az eljárási illeték megfizetésének határidejére (annak esetleges meghosszabbodására) nézve, mivel csak azt rendezi, hogy mely időpontig nem hozható meg a beadvány elutasítására vonatkozó döntés. A határozat meghozatalakor azonban a bíróságnak ebben az esetben is a tizenöt napos határidőre figyelemmel kell döntenie, az illetékek megfizetésének általános szabályaira alapítottnan:

- az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74.§ (1) bekezdés és 74/A.§ (4)-(5) bekezdések,
- 83/2012. (IV.21.) Korm. rendelet 165.§ (1), (3) és (4) bekezdések,
- 44/2004. (XII.20.) PM rendelet 6/A.§, 6/B.§.

A Pp. 394/H.§ (5) bekezdése lényegében arra szolgál, hogy a bíróság számára a döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állhassanak, a döntés meghozatalakor azonban az egyébként irányadó törvényi határidőt kell figyelembe venni.

A jogkövetkezmények alkalmazásánál a Pp. 394/I.§ (1) bekezdés a) pontja rögzíti, hogy ha elektronikus kapcsolattartás esetén a fél a keresetlevelet nem elektronikusan terjeszti elő, a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja. Kérdésként merült fel ezért a Pp. 318.§-ában írt jogkövetkezmény alkalmazhatósága abban az esetben, ha a fél az előkészítő iratát előterjeszti, de papír alapon. A Pp. 394/I.§ (1) bekezdés b) pontja - általános elvként - úgy rendelkezik, hogy az elektronikus kapcsolattartásra köteles fél által papír alapon előterjesztett beadványban foglalt nyilatkozat hatálytalan és úgy kell tekinteni, hogy az elektronikus úton kapcsolatot tartó egyáltalán nem tesz nyilatkozatot. A Pp. XXVIII. Fejezetének idézett rendelkezését azonban a Pp. 321/A.§-ában foglalt eltérésekkel kell alkalmazni, így a per megszüntetésének - annak ellenére, hogy úgy kell tekinteni, hogy a fél nem tett nyilatkozatot - nem a Pp. 318.§-a alapján, hanem a Pp. 321/A.§ (3) bekezdésére alapítottnan van helye.

4.2. A Pp. 321/A. § (1) bekezdése alapján a XXVIII. Fejezet rendelkezéseit a fizetési meghagyásos eljárást követő peres eljárásban 2016. január 1. napjától alkalmazni kell. A Pp. 394/C. § (2) bekezdés c) pontja szerint, ha a fél jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a keresetlevelet, továbbá minden egyéb beadványt, okirati bizonyítékot kizárólag elektronikusan, az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével nyújthatja be a bírósághoz, és a bíróság is elektronikusan kézbesíti a jogi képviselő részére.

Az elektronikus kapcsolattartáshoz kapcsolati kód szükséges, amelynek feltétele, hogy a fél először elektronikus úton beadványt terjesszen elő az adott ügyben. A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből következően a jogi képviselővel eljáró jogosult esetében a Pp.394/C. § (2) bekezdés c) pontja szerinti eljárásnak megfelelő elektronikus kézbesítés

mellőzése fel sem merülhet. Amennyiben az ellentmondást előterjesztő kötelezett jár el jogi képviselővel, aki a közjegyző előtti fizetési meghagyásos eljárásban nyilatkozott a meghatalmazás fennálltáról, és megelőzően a bírósággal nem vette fel elektronikusan a kapcsolatot, úgy a képviselőt a bíróság az első tárgyalásra papír alapon idézi. A – megfelelő módon alkalmazandó – Pp. 394/C.§ (11) bekezdése alapján ugyanis a bíróság a keresetlevelet az alperesnek papír alapon kézbesíti. A keresetlevél kézbesítésével egyidejűleg a bíróság felhívja az alperest arra, hogy ha elektronikus útra kötelezett, beadványait, okirati bizonyítékait kizárólag elektronikus úton nyújthatja be, és tájékoztatja a nem elektronikus úton történő benyújtás jogkövetkezményeiről.

A problémakört felvetette: Pécsi Törvényszék, Tatabányai Törvényszék.

II. Elsőfokú eljárás

1. Keresetváltogatás – keresetkiterjesztés, a pertársaság és a jogerő kérdése

1.1. A többségi álláspont szerint a Pp. 391/A.§ (6) bekezdésében foglalt hivatkozást – szemben a kommentár-irodalomban kifejtettekkel – úgy kell értelmezni, hogy a kisértékű perekben a Pp. 64.§-ának kizárólag az (1) bekezdése alkalmazandó.

Ezt a jogértelmezést erősíti a Fővárosi Törvényszék gyakorlata (52.Pkf.633.841/2015/2.), amely szerint az Fmhtv. 3.§ (2) bekezdésének rendelkezéséből, illetve a Pp. 387.§ (1) bekezdéséből következően az ott írt feltételeknek megfelelő követelés bármely megjelölt kötelezettel szemben csak azonos feltételekkel érvényesíthető (tehát elsőként fizetési meghagyás útján).

Ha elfogadnánk a Pp. 64.§ (2) bekezdésének alkalmazhatóságát a kisértékű perekben, az azt is jelentené, hogy elvonnánk a kötelezettől azt a jogot, hogy dönthessen az ellentmondás előterjesztéséről, így arról, hogy a követelés érvényesítésének költségét adott esetben ne növelje. Nem vitás, hogy ha a felperes valamely kötelezettet a már perré alakult eljárásban utóbb von perbe, úgy szükségszerűen többletköltségek merülnek fel. Bár tény, hogy a perköltségviselés speciális rendelkezései alapján ez „kezelhető lenne”, az is tény, hogy ezáltal az ilyen követelésekre előírt kötelező igényérvényesítési mód nem kerülne alkalmazásra az utóbb perbevont alperessel szemben.

1.2. A bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia a részbeni permegszüntetés lehetőségét, és ezáltal azt, hogy az alperesi (kötelezetti) pertársaság egységes vagy egyszerű pertársaságnak minősül-e, mivel a per részben történő megszüntetésének lehetősége egyszerű pertársaság esetében állhat fenn.

A Pp. 321.§ (1) bekezdése értelmében a fizetési meghagyásos eljárást követő perben a 130.§ (1) bekezdése a)-h) pontjára tekintettel helye lehet a per megszüntetésének. A 315.§ (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott esetben – ha a 128.§ szerinti joghatályok nem maradnak fenn, akkor a 315.§ (2) bekezdése b) pontja esetében is – a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására is sor kerülhet.

A Pp. 130.§ (1) bekezdés d) pontja rendelkezik a *res iudicata*-ról mint a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására alapot adó okról. A Pp. 157.§ a) pontja alapján ez a körülmény az idézés kibocsátását követően is permegszüntetési oknak minősül. A Pp. 158.§ (1) bekezdése értelmében pedig a bíróság a Pp. 157.§ a) pontja esetében – utalással a Pp. 130.§ (1) bekezdés d) pontjára – köteles hivatalból megszüntetni a pert az eljárás bármely szakában.

Amennyiben tehát valamelyik alperesre a kibocsátott fizetési meghagyás – ellentmondás hiányában – jogerőre emelkedett, és a másik alperes (kötelezett) ellentmondásának hatálya – egységes pertársaság hiányában – nem terjed ki rá, úgy a bíróság részéről csupán a per részbeni megszüntetésének van helye. A fizetési meghagyás (részbeni) jogerősítő záradékkal való ellátására a bíróságnak nincs jogszabályi lehetősége.

Az Fmhtv. 36.§ (2) bekezdése szerint, ha a kötelezett a fizetési meghagyást kellő időben ellentmondással nem támadja meg, a közjegyző a meghagyás kiadmányát jogerősítési záradékkal látja el, és így kézbesíteti a jogosultnak. E jogszabályi rendelkezés értelmében a fizetési meghagyás jogerősítő záradékkal való ellátása a közjegyző hatáskörébe tartozik. A bíróság csak annyit tehet ez ügyben, hogy a per részbeni jogerős megszüntetését követően, a végzését átíráttal megküldi az eljáró közjegyzőnek, azonban – jogszabályi felhatalmazás hiányában – a közjegyzőt nem utasíthatja a fizetési meghagyás részbeni jogerősítésére.

Ha az eljárás során a felperes részéről érkezik kérelem a per részbeni megszüntetésére arra hivatkozással, hogy valamely alperes nem mondott ellent a fizetési meghagyással szemben, azonban a részbeni permegszüntetés feltételei – egységes pertársaság miatt – nem állnak fenn, úgy a kérelmet elutasító alakszerű végzést célszerű a per folyamán meghozni. Ez azonban nem kötelező, mivel az ezzel kapcsolatos alakszerű határozat meghozatalát a Pp. 140.§ (1) bekezdése írja elő, amely viszont nem erre az esetre, hanem az alperes ellenkérelmére vonatkozik.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Balassagyarmati Törvényszék, Tatabányai Törvényszék.

2. A bírósági meghagyás

A 2/2009. PJE határozat kapcsán felmerül annak eltérő értelmezhetősége, illetve annak az esetnek a vizsgálata, amikor az érdemi jellegű ellentmondásban foglaltakra a felperes részletesen reagál és az azt cáfoló bizonyítékait csatolja, azonban az előkészítő iratban foglaltakra az alperes már nem nyilatkozik és a tárgyaláson sem jelenik meg.

A 2/2009. PJE határozat alkalmazhatóságánál arra is figyelemmel kell lenni, hogy a jogszabályi környezet annak meghozatala óta lényegesen megváltozott, nem csak a fizetési meghagyás iránti kérelem tartalmi elemeiben, hanem az ellentmondás szabályozását illetően is. A Pp.-nek a jogegységi határozat meghozatalakor hatályban volt szövege a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tartalmi elemeire és az ellentmondásra is szigorúbb szabályokat tartalmazott, mint a jelenleg hatályos Fmhtv. Ezért ha bírói felhívás ellenére a kötelezett a felperesi előkészítő iratban foglaltakat nem vitatja, további védekezést sem nyújt be, az ellentmondás – annak ellenére, hogy érdemi volt – nem akadályozza a bírósági meghagyás kibocsátásának. A kötelezett ugyanis a tényállítások és bizonyítékok teljes ismerete nélkül

nyújtotta be az ellentmondását, és az ellentmondásában írtakat cáfoló felperesi nyilatkozatot, okiratokat elfogadta (vagyis a kiteljesült keresetre nincs érdemi védekezése). Más a helyzet azokban az esetekben, amikor az ellentmondásban írtak az előkészítő irat tükrében is további bizonyítást tesznek szükségessé. Ezekben az esetekben a 2/2009. PJE határozat szerint nem lehetséges kibocsátani a bírósági meghagyást. A konzultációs testület a Kúria Polgári Kollégiumának elvi munkáját előkészítő csoportja elé utalja a fenti állásfoglalás további tárgyalását a jogegységi határozat felülvizsgálatával kapcsolatos további intézkedések megtétele végett.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Nyíregyházi Törvényszék.

3. A tárgyalási időköz és a tárgyalás elmulasztása

3.1. A Pp. tárgyalási időközre vonatkozó általános szabályait a kisértékű perekben is figyelembe kell venni a Pp. 387.§ (1) bekezdése alapján, tekintet nélkül arra, hogy a pert fizetési meghagyásos eljárás előzte meg. Az alkalmazandó szabályokat e körben a Pp. 320.§ (1) bekezdésében foglaltak jelölik ki; az Fmhtv. 27.§ (3) bekezdésének speciális rendelkezései pedig arra vonatkoznak, hogy a fizetési meghagyás kézbesítésének ugyanaz a hatálya, mint a keresetlevél kézbesítésének.

A Pp. 320.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján – a tárgyalási időköz alkalmazása szempontjából – az ellentmondás folytán kitűzött tárgyalásra a keresetlevél alapján kitűzött első tárgyalás szabályait, a további eljárásra pedig az elsőfokú eljárásra vonatkozó általános rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. Az első tárgyalási nap időpontjára vonatkozó rendelkezéseket pedig azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a határidőt a 318. § (1) bekezdésében meghatározott, a jogosult által beadott iratoknak – illetőleg az aktanyomatnak, ha ez utóbbi később érkezik meg – a bírósághoz való érkezésétől kell számítani.

Az előkészítő irat alperes részére történő kézbesítésétől kell tehát – eltérő rendelkezés hiányában – számítani a határidőket (a tárgyalási időközt) az általános szabályok (Pp. 125.§) és a tisztességes eljárás elvének szem előtt tartása alapján. A tárgyalási időköz biztosításának valódi célja ugyanis az, hogy az alperes felkészülhessen az első tárgyalásra, az előkészítő irat alapján képes legyen az érdemi ellenkérelem előterjesztésére. A kisértékű perek első tárgyalásának eljárásjogi értelemben vett jelentőségére figyelemmel (bizonyítási indítványok előterjeszthetősége stb.) a tárgyalási időköz különös fontossággal bír. Természetesen egyúttal – az általános szabályok szerint – van lehetőség a tárgyalási időköz lerövidítésére is, különös tekintettel a kisértékű perekre jellemző rövid határidőkre.

3.2. A tárgyalás elmulasztása esetén – eltérő rendelkezés hiányában – értelemszerűen szintén a Pp. általános szabályait kell alkalmazni. Ha az első tárgyalást megelőzően a fél bejelenti, hogy valamely okból önhibáján kívül nem tud részt venni a tárgyaláson és kéri egyúttal annak elhalasztását, az előzetes bejelentést a tartalma alapján kell elbírálni és dönteni arról, hogy a beadvány pusztán halasztás iránti kérelemként kezelendő-e.

Az igazolási kérelem a mulasztás következményeinek orvoslására szolgáló jogorvoslat; a Pp. 106.§ (1) bekezdésének főszabálya szerint igazolási kérelem akkor terjeszthető elő, ha a fél vagy képviselője valamely határnapon hibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt hibáján kívül mulasztott el. Bár igazolási kérelem előterjesztésére

csak a már bekövetkezett mulasztás esetén, arra tekintettel kerülhet sor, a fenti tartalommal, a mulasztás jogkövetkezményeinek elkerülése érdekében előzetesen előterjesztett, a tárgyalás elhalasztására irányuló kérelmet – a Pp. 151.§ (1) bekezdése szerinti korlátokra figyelemmel – lehetőség szerint az igazolási kérelem szabályainak megfelelően kell elbírálni. A kisértékű perekre irányadó szigorúbb szabályozás ellenére sem válhat ugyanis lehetetlenné a fél számára az eljárásjogi (főszabályként az első tárgyaláshoz kapcsolódó) jogainak gyakorlása akkor, amikor az első tárgyaláson való megjelenési kötelezettség teljesítésében akadályozva van, már a tárgyalás időpontját megelőzően ismert olyan esemény gátolja a megjelenésben, amely önhibáján kívüli (pl. kórházi kezelés, külföldi út stb.).

Az előzetes bejelentés tehát lehet olyan tartalmú, amelynek ismeretében is érdemben megtartható a kitűzött tárgyalás és ítélet is hozható, de olyan is (a fél részt kíván venni a tárgyaláson, csak nem képes), amely indokoltá teheti a tárgyalás – lehetőség szerint előzetesen történő – elhalasztását. Fontos kiemelni, hogy az igazolási kérelemként való elbírálás feltétele az, hogy az előzetes bejelentést tevő fél nyilatkozata alapján megállapítható legyen az akadályon kívül az is, hogy a tárgyaláson egyébként részt szeretne venni.

Amennyiben a beadvány igazolási kérelemként történő elbírálására – annak tartalma alapján – nincs lehetőség, a bíróság a halasztás iránti kérelemről pervezető végzéssel dönthet, amely külön jogorvoslattal nem támadható.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Székesfehérvári Törvényszék.

4. Az első tárgyalás keretei

Ha a bíróság a kitűzéskor nem tudja megfelelően tervezni a tárgyalás időtartamát, és ezért az első tárgyalásra szánt időkeret nem elegendő, nincs lehetőség az első tárgyalás „folytatására”. A következő határnapon tartott tárgyalás a Pp. 389.§ (1) bekezdését alkalmazva már nem minősülhet első tárgyalásnak.

Ugyanez irányadó arra az esetre is, amikor az első tárgyalási napon az alperes az ellenkérelmét előadja, a felek egyezkednek a tárgyaláson, majd közösen kérik az eljárás szünetelését. Rendszerint ekkor sem kerül sor a bizonyítandó tények körének meghatározására és a bizonyítási teher felállítására és közlésére. Akkor azonban, ha az eljárás folytatását kéri valamelyik fél, a Pp. 389.§ (1) bekezdésében foglaltak miatt a kitűzésre kerülő tárgyalást már nem lehet első tárgyalásnak tekinteni, és ilyenkor a bizonyítási indítvány előterjesztésére a speciális, a kisértékű perekre vonatkozó szabályokat [Pp. 389.§ (2)-(6) bekezdések] kell alkalmazni. Az ilyen eljárásjogi helyzetekben rejlő kockázatot, amely a törvényi rendelkezésekből adódik, a feleknek kell szem előtt tartaniuk, illetve viselniük, hiszen ezekről a törvényi rendelkezésekről a feleket a Pp. 388.§ (1) bekezdése alapján előzetesen tájékoztatni is kell (a tájékoztatás az idézésben megtalálható).

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék.

5. A kisértékű perek szabályainak alkalmazása

Ha az egyik fél kéri a per általános szabályok szerinti elbírálását, ebben az esetben a másik fél részéről a nyilatkozattétel – amennyiben bírói felhívásra sor kerül – bírói felhívást követő elmulasztása nem tekinthető az áttérésre irányuló kérelemnek.

A bírói gyakorlatban kialakult elv szerint ugyanis nem lehet a fél mulasztását úgy tekinteni, mintha valamely tartalommal nyilatkozatot tenne, vagyis ez esetben maga is kérné az általános szabályok alkalmazását. Mindezt nem támogatható az olyan tartalmú bírói felhívások kiadása, amely szerint a nyilatkozattétel elmulasztását a bíróság az általános szabályok alkalmazására való áttérésre irányuló kérelemként kezeli.

A Pp. 387. § (1) bekezdése a Hatodik Részben írt eltérések kivételével a kisértékű perek tárgyalása során is a Pp. általános szabályait rendeli alkalmazni. Eszerint ezekben a perekben is lehetőség van a per tárgyalásának felfüggesztésére a Pp. 152. §-a alapján; mint ahogy az eljárás felfüggesztésére a DH1 törvény 16. §-ának speciális rendelkezése is alkalmazható volt a törvény által érintett perekben. Amennyiben a DH1 törvény 16. §-ában írt felfüggesztés oka megszűnt, úgy továbbra is a Pp. XXVII. Fejezetében írt eltérő szabályok lesznek elsősorban irányadók a folytatódó eljárás során; az általános szabályok annyiban alkalmazhatók, amennyiben a kisértékű perek eltérő rendelkezései azt lehetővé teszik.

A problémakört felvetette: Nyíregyházi Törvényszék, Pécsi Törvényszék.

III. Bizonyítás a kisértékű perben

1. A Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség

A kisértékű perekre vonatkozó rendelkezések alapján alapvető kérdésként merülnek fel a következők: A meg nem jelenő felperes megfosztja-e magát attól, hogy a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatásban részesüljön? Számolnia kell-e a felperesnek azzal, hogy az első tárgyaláson elhangzó nyilatkozatok alapján bizonyítási kötelezettsége támadhat, amelynek így nem tud eleget tenni?

A tájékoztatási kötelezettség vonatkozásában a Pp. 388.§ (1) bekezdés harmadik mondatából (a feleknek megjelenési és nyilatkozattételi kötelezettségük van), valamint a Pp. 389.§ (2) bekezdésének rendelkezéséből (amely szerint a fél a bizonyítási indítványait – amennyiben a (3)-(6) bekezdés másként nem rendelkezik – legkésőbb az első tárgyalási napon terjesztheti elő) kell kiindulni. Abban az esetben, ha a felperes az első tárgyaláson nem jelenik meg, megfosztja magát attól, hogy a bíróság a Pp. 3.§ (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztassa a bizonyítási teherről, illetve attól is, hogy az alperesnek az első tárgyaláson előterjesztett ellenkérelméhez képest bizonyítási indítványt terjesszen elő; főszabályként ítélet is hozható. A „sommás eljárás” elveiből adódik, hogy a Pp. 388.§ (1) bekezdése alapján adott figyelmeztetést (bizonyítási indítvány előterjesztésének határideje stb.) követően, a megjelenési kötelezettség ellenére távolmaradó félnek számolnia kell azzal is, hogy új tényelőadás hangozhat el a tárgyaláson.

A Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti – a felperes bizonyítási kötelezettségére vonatkozó – tájékoztatás tehát a felperes távolléte esetén nem szükséges, annak értelemszerűen a

jegyzőkönyvben sem kell szerepelnie, hiszen a meg nem jelent felperes egyébként sem tudna eleget tenni a tájékoztatásban foglaltaknak. Mindezekre tekintettel abból a célból, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3.§ (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően tájékoztassa a felperest a bizonyítási teherről, a tárgyalás elhalasztására nincs törvényes lehetőség.

A bíróságnak egyebekben az 1/2009. (VI.24.) PK véleményben foglaltak szerint kell eleget tennie a tájékoztatási kötelezettségének. A rendelkezésre álló adatok alapján és az eljárásban vitatott tényállítások vonatkozásában a tájékoztatásnak megfelelően konkrétan, az adott tényálláshoz igazodóan egyediesítettnek kell lennie. A Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatást a bíróság az ellentmondásban foglaltak alapján előzetesen is megadhatja, ez azonban lehetőség és nem kötelezettség; az ellentmondás érdemi része és az ellenkérelemben foglaltak szabják meg a bizonyítás kereteit. A felkészülési idő biztosítására a Pp. 389.§ (3) bekezdésében kijelölt keretek között kerülhet sor.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Gyulai Törvényszék, Tatabányai Törvényszék, Nyíregyházi Törvényszék, Veszprémi Törvényszék, Zalaegerszegi Törvényszék, Egri Törvényszék, Kecskeméti Törvényszék.

2. Bizonyítási eszköz csatolása, bizonyítási indítványok előterjesztése

2.1. A kísértékű perben a Pp. 318.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítése következtében valamennyi releváns bizonyítéknak már rendelkezésre kell állnia az addig előadott nyilatkozatok alapján. A fél a bizonyítási indítványait a Pp. 389.§ (2) bekezdése alapján főszabályként legkésőbb az első tárgyalási napon terjesztheti elő. A bizonyítási eszköz csatolásával és a bizonyítási indítványok előterjesztésével összefüggésben különbséget kell tenni azonban aszerint, hogy a felperesnek már az ellentmondásban, illetve perbeli nyilatkozatban foglaltak alapján tudnia kellett-e arról, hogy szükséges valamely bizonyítási eszköz csatolása, vagy az alperes új előadása folytán vált például egy okirat csatolása szükségessé. Utóbbi esetben ugyanis elhalasztható a tárgyalás, ha azonban a bizonyítási eszköz csatolásának szükségességéről a felperes a korábbi nyilatkozat alapján tudott (pl.: a szerződéses jogviszony vitatása), akkor az első tárgyalás elhalasztása ebből az okból nem indokolt.

Amennyiben a felperes az első tárgyaláson a rendelkezésére álló, azonban a tárgyalásra el nem hozott okirat csatolására kér határidőt és egyéb bizonyítási indítványa nincs, erre figyelemmel a tárgyalás abban az esetben halasztható el, ha az okirat csatolása az alperes új előadása folytán válik szükségessé. A felperes rendelkezésére álló okirat csatolására így kérhető határidő, azt bizonyítási indítványnak kell tekinteni. Ha az okirat csatolásának szükségességéről a felperes azért tudhatott, mert a felek a bíróságtól a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatást már az első tárgyalást megelőzően megkapták, az első tárgyalás elhalasztása ebből az okból szintén nem indokolt.

A folytatólagos tárgyaláson csatolt okirati bizonyíték esetében a jogértelmezési problémát az okozhatja, hogy a Pp. 389.§ (7) bekezdése „bizonyítási indítványt” és nem „bizonyítékot” említ. A Pp. 389.§-ának rendelkezéseiből azonban együttesen következik az, hogy amennyiben a Pp. 389. § (3) - (6) bekezdéseiben írt kivételes esetek egyike sem áll fenn, a bíróság köteles figyelmen kívül hagyni a fél által a folytatólagos tárgyaláson csatolt okirati bizonyítékot is. Szem előtt kell tartani ugyanis, hogy a kísértékű perekben a Pp. 318.§ (1)

bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítése következtében valamennyi releváns bizonyítéknak már rendelkezésre kell állnia, valamint, hogy a késedelmesen csatolt bizonyítási eszköz lényegében egy késedelmesen előterjesztett bizonyítási indítványon alapszik.

2.2. Az okiratok és egyéb bizonyítási eszközök beszerzése, azok peres eljárás során történő csatolása a fél kötelezettsége függetlenül attól, hogy engedményesként indította-e a pert. Ha az első tárgyaláson a felperes, mint engedményes tenne indítványt az engedményezőnél lévő okiratok beszerzésére vagy az engedményező megkeresésére, úgy ennek teljesíthetőségéről az engedményes pozíció figyelmen kívül hagyásával kell határozni, ebből a szempontból ugyanis nincs különbség a felperesek jogait és kötelezettségeit illetően. Az előző pontban írtak engedményezés esetén is irányadóak azzal, hogy az engedményező bíróság általi megkeresésére nincs lehetőség.

2.3. Abban az esetben ha a fél az ellentmondásban úgy jelent be tanúbizonyítást (általánosságban), hogy a bizonyítani kívánt tényt nem jelöli meg, illetve a tanú nevét és címét sem közli, a bíróság helyesen jár el, ha az első tárgyaláson érdemi döntést hoz, mivel az idézésben közölt figyelmeztetés ellenére a fél nem terjesztette elő tanúbizonyítási indítványát. Az ilyen tartalmú nyilatkozat, konkrétum hiányában nem tekinthető bizonyítási indítványnak. Ha azonban a bejelentés az előzőekben felsorolt adatok egy részét tartalmazza (kellően konkrét), a bizonyítási indítvány hiányzó adatainak bejelentésére határidő biztosítható a fél számára.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Gyulai Törvényszék, Nyíregyházi Törvényszék, Balassagyarmati Törvényszék, Kecskeméti Törvényszék, Pécsi törvényszék.

3. Új tényelőadás, új bizonyíték

A Pp. 389.§ (6) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a fél akkor is előterjesztheti bizonyítási indítványát, ha abban olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amely önhibáján kívül az indítvány előterjesztésére egyébként nyitva álló határidő lejártá után jutott a tudomására, illetve amely jogerőre emelkedéséről önhibáján kívül e határidő lejártá után szerzett tudomást, és ezt kellően igazolja.

Amennyiben a kísértékű per első tárgyalását követően jutott a fél tudomására valamely tény, körülmény (önhibáján kívül), vagy merült fel a fentiek szerint új bizonyíték, úgy a bíróságnak a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerint kell tájékoztatnia a feleket a bizonyítási teherről, és az előterjesztett bizonyítási indítványokat is figyelembe kell vennie. Viszontkereset előterjesztése esetén az ellenbizonyításra is lehetőséget kell biztosítani a felperesnek, ez esetben a bizonyítási indítványok előterjesztésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni a Pp. 389.§ (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel.

Ha a felek nem a Pp. 389.§ (2)-(6) bekezdésében foglaltak szerint terjesztik elő új bizonyítási indítványaikat, célszerű azokról a bíróságnak pervezető végzéssel határozni; a Pp. 389.§ (7) bekezdése alapján a (2)-(6) bekezdésekben foglalt rendelkezésekkel ellentétesen előterjesztett bizonyítási indítványt a bíróság köteles is figyelmen kívül hagyni. A per későbbi szakaszában tehát a fentiekén túlmenően csak akkor engedhető meg bizonyítási eszköz

(okirat) csatolása, illetőleg bizonyítási indítvány előterjesztése, ha arra az alperes nyilatkozata (vitatása) miatt kerül sor.

A bizonyítási indítványok előterjesztésére az ellenfél beleegyezésével bármikor sor kerülhet a per folyamán, azonban az ellenfelet erről nyilatkoztatni kell. A Pp. 389.§ (5) bekezdésében írt „beleegyezésének” egyértelműnek és kifejezettnak kell lennie; a tiltakozás hiánya, az úgynevezett hallgatólagos beleegyezés ugyanis nem elégséges a törvényi rendelkezések helyes értelmezése szerint.

A problémakört felvetette: Fővárosi Törvényszék, Debreceni Törvényszék, Gyulai Törvényszék, Nyíregyházi Törvényszék.

IV. Másodfokú eljárás

1. A fellebbezés tartalma

1.1. A kisértékű perekben a fél – függetlenül attól, hogy van-e jogi képviselője – akkor tesz eleget a fellebbezéssel szemben támasztott törvényi követelménynek, ha tartalmilag körülírja, hogy szerinte az elsőfokú bíróság mivel sértette meg az eljárási szabályokat, illetve az elsőfokú eljárás mely mozzanatát tartja jogszabálysértőnek, és kifejti, hogy az állított eljárási szabálysértésnek milyen kihatása volt az ügy érdemi elbírálására. Az anyagi jogszabály téves alkalmazására vonatkozó hivatkozás akkor is elfogadható, ha a fél a jogszabályhelyet nem, vagy pontatlanul jelöli meg, de a fellebbezés tartalmazza azokat az indokokat, amelyek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet a félnek mely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az említett feltételek bármelyikének a hiánya a fellebbezés hivatalból történő elutasítását eredményezi.

1.2. Ha a fél a fellebbezésében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának meg kell felelnie az előző pontban meghatározott tartalmi követelményeknek. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében ezek a feltételek maradéktalanul teljesülnek. Az egyéb hivatkozásokat a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyja, amire a határozata indokolásában utalnia kell.

1.3. Az elsőfokú határozat több rendelkezése ellen irányuló fellebbezés esetén a fellebbezésnek a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia, és ezek hiánytalan meglétét a másodfokú bíróság is külön-külön vizsgálja. A fellebbezésre nyitva álló határidőben előterjesztett, részletfizetés engedélyezése iránti kérelem esetén – az általános szabályok alapján kialakult gyakorlattól eltérően (amikor a részletfizetés iránti kérelmet fellebbezésnek kell tekinteni) – kisértékű perben a beadványt részletfizetés engedélyezése iránti kérelemként kell elbírálni annak okán, hogy a teljesítési határidővel kapcsolatban a fél e körben egyébként nem terjeszthetne elő fellebbezést, a fellebbezési joga korlátozott.

1.4. Ha az elsőfokú bíróság a részletfizetésre irányuló „fellebbezés” folytán felterjeszti az iratokat, a másodfokú bíróságnak – a beadvány tartalma alapján – vissza kell küldenie azokat az elsőfokú bíróság részére („egyéb” befejezés), mert a kérelem elbírálása a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság feladatai közé tartozik.

Ha a fellebbező fél a fellebbezésében nem kéri tárgyalás tartását, az utóbb előterjesztett kérelme alapján a bíróság az erre vonatkozó tájékoztatást szükség szerint pervezető végzésben adja meg, azonban az is elégséges, ha a határozata indokolásában tér ki arra, hogy miért nem volt helye tárgyalás tartásának.

A problémakört felvetette: Nyíregyházi Törvényszék, Gyulai Törvényszék, Debreceni Törvényszék.

2. Eljárási szabálysértések

2.1. A fellebbezés elbírálása során nem minősül lényeges eljárási szabálysértésnek, sőt eljárási szabálysértésnek sem, ha a bíróság nem tájékoztatja a feleket az általános szabályokra való áttérés lehetőségéről.

2.2. A Pp. 394.§ (2) bekezdése a Pp. 252.§-ának egészére utal vissza, ezért lényeges eljárási szabálysértésre alapított fellebbezés esetében sem kell a Pp. 252.§ (2) bekezdése alapján – a kisértékű perekben irányadó korlátozásokra tekintettel [Pp. 392.§ (1) bek.] – szükségszerűen hatályon kívül helyezni az elsőfokú bíróság ítéletét, hanem csak akkor, ha az eljárási szabálysértés az ügy érdemére is kihatott, és a jogszabálysértés miatt az eljárás megismétlése is szükséges. A kisértékű perekre vonatkozó szabályok megsértése tehát nem feltétlenül eredményezi az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését.

2.3. Abban az esetben, ha a bíróság a kisértékű perekre vonatkozó szabályok szerint adott a felek részére tájékoztatást és a figyelmeztetési szabályszerűek voltak – miközben mégis az általános szabályok szerint tárgyalt –, a másodfokú eljárásban a kisértékű perek szabályaira alapítottan megtörténhet a hiba „kiküszöbölése”. Ha az elsőfokú ítélet érdemben felülbíráható (szem előtt tartva például a határidők szempontjából figyelembe vehető bizonyítékokat és indítványokat), nem feltétlenül szükséges az eljárási hiba miatt a hatályon kívül helyezés.

Ha az elsőfokú bíróság – mivel nem észlelte – nem a kisértékű perek szabályai szerint folytatta le az eljárást, a másodfokú bíróságnak a kisértékű perekre irányadó szabályok szerint kell eljárnia a törvényi rendelkezéseknek megfelelően.

Ha a fellebbezési jog terjedelmére vonatkozó tájékoztatás a fentiek miatt nem felelt meg a jogszabályoknak, úgy a másodfokú bíróságnak kell a jogszabályoknak megfelelően tájékoztatnia a felet és – ha szükséges – a fellebbezés tartalmát illetően hiánypótlásra felhívó végzést kiadni a részére.

2.4. Ha a követelés csak fizetési meghagyásos eljárás útján érvényesíthető, a másodfokú bíróságnak – ezt a körülményt észlelve – a pert a Pp. 157.§ a) pontja alapján akkor is meg kell szüntetnie a jogorvoslati eljárás során, ha az elsőfokú bíróság a perben érdemben ítélettel döntött. Ilyen esetekben ugyanis a követelés a Pp. 313.§-ában foglaltak szerint a közjegyző hatáskörébe tartozó, külön törvényben szabályozott fizetési meghagyás útján érvényesíthető.

2.5. A jogerős fizetési meghagyással szemben a kötelezett által előterjesztett perújítási kérelem esetében nem hagyható figyelmen kívül, hogy a pertárgy értéke alapján a kisértékű perekre irányadó szabályokat kellett volna-e alkalmazni, ha korábban perré alakult volna a

fizetési meghagyással kezdeményezett eljárás. A Pp.-nek a kisértékű perekre vonatkozó Hatodik Része a XXVII. Fejezetben a perújításra vonatkozó speciális szabályokat ugyan nem tartalmaz, de a 387. § (1) bekezdésben úgy rendelkezik, hogy a I - XIV. Fejezet szabályait az e Részben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Ezért, ha olyan jogerős fizetési meghagyással szemben élnek perújítással, amely alapján a perré alakuló eljárásban egyébként a kisértékű perek szabályait kellett volna alkalmazni, a perújítási eljárásra a Pp. 322. §-ának és a XIII. Fejezetének rendelkezései együttesen lesznek irányadók. Ilyen esetben célszerű a perújítás megengedhetősége körében külön tárgyalni. A bíróság erre a tárgyalásra az általános szabályok szerint idézi a feleket. Ha a bíróság a perújítást megengedi, a kisértékű perekre irányadó szabályok szerint folytatja az eljárást. A Pp. 388-389.§-ai szerinti első tárgyalás megtartására azonban csak a Pp. 388.§ (1) bekezdése szerinti tájékoztatás megtörténtét követően kerülhet szabályszerűen sor.

A problémakört felvetette: Nyíregyházi Törvényszék, Kecskeméti Törvényszék, Pécsi Törvényszék.

Budapest, 2017. május 18.

Dr. Orosz Árpád
kollégiumvezető-helyettes,
a konzultáció vezetője

Dr. Vasady Loránt
beosztott bíró,
a konzultáció koordinátora